

גם למולנר יש זכויות

בועז סנג'רו

חויבותנו כחברה לשמירה על זכויות אדם אינה מאותגרת כשמדובר באזרח הנחשב בעיני המשטרה לשומר חוק, אלא דווקא כש־מדובר באזרח החשוד כעברייין. פסק דין נדיר שבו זוכה באחרונה עמיר מולנר מעבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, מלמד על הפער שבין ההצהרות היפות למציאות.

בשעה 06:19 בבוקר דפקו שוטרים על דלת ביתו של הנאשם כדי לבצע חיפוש. משלא נענו, הם כיסו את מצלמות האבטחה, לרבות זו שעל גבי הדלת והמתינו. לאחר שעות אחדות ניסו לפרוץ את הדלת. הנאשם ניגש לדלת ורק אז הזדהו השוטרים. הוא ניסה לפתוח את הדלת, אך לא ניתן היה לפותחה עקב הכוח שהפ־עילו עליה השוטרים. למקום הוזעקו שוטרים נוספים, שפרצו את הדלת ואז בוצע החיפוש. הנימוק לבקשת החיפוש היה חשד להימצאות כלי נשק ברשות הנאשם. בחיפוש לא נמצאו כאלה. הנאשם הסביר שמכיוון

שהמשטרה הזהירה אותו לפני האירוע שעבריינים מתכננים לפגוע בו, הוא חשש לפתוח את הדלת בפני השוטרים — שבמקום להזדהות כיסו את מצלמות האבטחה. למרות זאת הוא הואשם בהפרעה לשוטר במילוי תפקידו, במחדל — בכך שנמנע מפתיחת הדלת. השופטת מעייין בן ארי מצאה סתירות בין עדויות השוטרים לצילומי מצלמות האבטחה בטרם כוסו. היא קבעה שהיה עליהם להזדהות ולבקש את הסכמת הנאשם לחיפוש, בטרם פנו להפעלת כוח, וזיכתה את הנאשם. זיכוי כזה הוא נדיר בישראל. לפי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, שיעור ההרשעות במשפטים בישראל הלך וגדל, והגיע ב-2006 ל-99.9%. רק אחד מאלף נאשמים זוכה זיכוי מלא. כמו לזכות בהגרלה. לכן, כשמתרחש המאורע הנדיר של זיכוי, יש לנסות ללמוד ממנו גם על המקרים הרבים שבהם האמת לא נחשפת.

כמעט תמיד השופטים מאמינים לשוטרים (גם כשהם משקרים), ולא לנאשם (גם כשהוא דובר אמת). את הנס הנוכחי ניתן להסביר הן בכך שהנאשם הגיש

לבית המשפט צילומים שסתרו את שקרי השוטרים והן בכך שלשופטת בן ארי היתה נכונות להעדיף את האמת שהציג הנאשם חרף המוניטין שלו כעברייין, על פני השקרים שהציגו השוטרים חרף היותם חלק אינטגרלי ממערכת אכיפת החוק.

המשטרה היא שלוחה שלנו, וכחברה עלינו לדרוש ממנה בתוקף לשמור על החוק, ולא לנהוג כאילו כל האמצעים כשרים להשגת המטרה. בשום מקרה אסור לשוטרים לשקר בעדויותיהם, ואל חוסר הדיוק השכיח בעדויותיהם יש להתייחס בחומרה, אחרת לא ייפסק. אני משער שחלק מהציבור אינו מוטרד מכך שהמשטרה רומסת את זכויותיו של מי שנחשב לעברייין, כמולנר. אלא שבחברה שבה מתירים זאת, המשטרה גולשת לאלימות מיותרת ולשקרים גם כשמדובר באזרחים שומרי החוק. אל לנו לראות את המשפט הפ־לילי רק כמכשיר ל"מלחמה" של ה"טובים" ב"רעים". הוא גם מגדיר ומגביל את כוחן העצום של המדינה והמשטרה לפגוע בנו.

הנאשם טען שהמשטרה "תפרה לו תיק". בית

המשפט קבע שהטענה לא הוכחה. ייתכן, אך שי־מו לב להשתלשלות הבאה: בשלב הראשון המשפ־רה הזהירה את הנאשם שעבריינים מתכוונים לפגוע בו. בשלב השני ביקשה וקיבלה מבית משפט צו חיפוש בביתו, כשהנימוק הוא חשד להחזקת נשק. בשלב השלישי השתהתה המשטרה עשרה ימים בביצוע הצו — אולי כדי לאפשר לנאשם להצטייד בנשק? רק בשלב הרביעי ביצעו השוטרים חיפוש, תוך פריצה בכוח לביתו של האזרח — שלפחות במשפט האנגלי נחשב למבצרו, שבו מותר לו להפעיל כוח מגן משמעו־תי — ולא רק שלא הזדהו, אלא אף הסתירו את המצלמות. בין שהשוטרים התכוונו לתפור למולנר תיק ובין שלא, לא פלא שהוא חש כך.

לבסוף, כתב האישום הוגש על ידי "יחידת תביעות להב 433", כלומר בידי המשטרה ולא על ידי הפרקליטות. הגיעה העת לשלול מהמשטרה סמכות זו. גם כך יש לה כוח גדול מדי, ואפילו מפחיד.